

FEMINISTISK GEMENSKAP OCH POLITIK

Nina Nyman

Anna Elomäki 2012: *Feminist Political Togetherness. Rethinking the Collective Dimensions of Feminist Politics*. Unigrafia, Helsingfors. 156 s.

Anna Elomäki skapar i sin avhandling *Feminist Political Togetherness* ett nytt begrepp för feministisk gemenskap och ett välbehövt sådant. Elomäki går kronologiskt och tematiskt igenom kritiken av det feministiska ”viet” från 1970-talet fram till 2000-talet. Ur det målar hon upp en tidslinje som tar sin start vid kritiken från svarta feminister och teoretiker som till exempel Gloria Anzaldúa och bell hooks. Boken sträcker sig ända till 1990- och 2000-talets feministiska Hannah Arendt-tolkningar, främst de gjorda av Adriana Cavarero och Linda Zerilli och slutar vid en rad teman som sammanfattas under benämningen politisk feministisk gemenskap (fritt översatt av mig) eller *feminist political togetherness*. Andra teoretiker som spelar en central roll i boken är Chandra Talpade Mohanty, Susan Bickford, Judith Butler och Chantal Mouffe.

Elomäki hävdar att feminister återanvänder och omdefinierar gamla begrepp för att beskriva sin gemenskap och att det fungerat till en viss utstäckning. Sedan skapar hon ett nytt sammanfattande paraplybegrepp. Begreppet politisk feministisk gemenskap är klart och fungerande och ger känslan av att vara en plats. Ordet gemenskap (*togetherness*) har en rumslig aspekt trots att det inte behöver vara frågan om en fysisk närhet. Och ordet politik (*political*) visar på att det är en plats för förändring och aktion, inte en plats att vila i.

Feminist Political Togetherness består av tre delar. Den första behandlar vokabulären

hos feminister som skrivit om feministisk gemenskap. Sedan går boken vidare med att behandla de begrepp och teoretiska verktyg som feminister inspirerade av Arendt använt för att gestalta feministisk gemenskap. Slutligen sammanfattas de fem teman Elomäki funnit centrala i skapandet av sitt nya begrepp.

De centrala orden för feministisk gemenskap som presenteras i boken är identitet, koalition och solidaritet. Termernas för- och nackdelar inom feministisk politik analyseras grundligt via några teoretiker som använt sig av dem i beskrivningen av feministisk politik. Den centrala frågeställningen är vad termerna har möjlighet att innefatta, vad som faller utanför och vad som innefattas men inte hörs eller syns. Sedan dras en skiljelinje upp vid de feminister som bygger sina teorier om en feministisk gemenskap på Arendt och de som inte gör det. De feminister som grundat sin förståelse av feministisk gemenskap på Arendts teorier beskrivs av Elomäki som de som har de mest utarbetade analyserna av feminismens gemenskap. En av orsakerna till att Arendts teorier ökat i popularitet bland feminister kan enligt Elomäki bero på kritiken av postmoderna feministiska teorier och den fokus de lagt på subjektet och dess aktörskap på bekostnad av de kollektiva dimensionerna i feministisk politik. Elomäki menar att de delar av Arendts teorier som beskrivs som mest fruktbara för feminister behandlar det unika i individer och skillnadens politik, samt överraskande nog Arendts filosofi om dömande. Samtidigt använder de Arendt-inspirerade feministerna sig också av liknade diskurser kring identitet, koalition och solidaritet som andra feminister som arbetar med liknade frågor. De delar även målet om

ett feministiskt ”vi” som inte exkluderar skillnad men inte kräver enhetlighet (s. 108–109). Den största skillnaden ligger enligt Elomäki i att Arendts existentiellt-fenomenologiska bas genomlyser de teorier som inspirerats av hennes arbete. Och det får konsekvenser för hur det feministiska ”viet” förstås.

Slutligen presenterar Elomäki de fem teman som i kombination är avgörande för hennes begrepp ”politisk feministisk gemenskap” och som gör att den feministiska politiska gemenskapen skiljer sig från annan politisk gemenskap eller annan feministisk gemenskap. För det första används skillnad och konflikt inom rörelsen som skapande kraft. För det andra skapas det feministiska ”viet” inifrån och inte utifrån. Den tredje poängen är att individuella attityder och karaktärsdrag har avgörande betydelse för rörelsen som helheten. Det fjärde temat behandlar att politisk sammanknytning över skillnader har affektiva (känslomässiga) dimensioner. Slutligen lyfter det femte temat fram att teoretisering av gemenskapen kräver sammanknytning av teori och praktik. De teoretiker Elomäki använt sig av i sin avhandling behandlar alla en eller flera av dessa teman, men Elomäki sammanför dem under sitt nya paraplybegrepp och visar hur de fem temana tillsammans skapar den feministiska gemenskapen.

Så vad skiljer *feministisk* politisk gemenskap från annan politisk gemenskap? Vad som framgår genomgående i boken är att det inte

bara är frågan om innehållet i politiken utan även om det sätt som gemenskapen formas på. Alltså hur det, trots skillnader i till exempel tid, intressefrågor, geografi och utgångsläge blir möjligt att tala om en politik eller en rörelse. Elomäki sammanfattar de gemensamma linjerna i den feministiska förståelsen av den feministiska gemenskapen genom de fem teman som sammanfattas i slutet av boken. På så sätt kommer hon fram till sitt paraplybegrepp ”politisk feministisk gemenskap” (feminist political togetherness) och sätter då ord på en känsla som länge existerat. Det är ett användbart begrepp som lyckas innefatta motsättningar. Elomäki argumenterar alltså inte för likriktning utan hennes begrepp utgår från skillnader. Vidare visar hon hur feminsmens självkritik bygger upp snarare än raserar rörelsen.

Feminist Political Togetherness är en bok som kräver en viss förkunskap om feministisk teori och historia för att få ut möjligast mycket av läsningen. Elomäki ger sig i kast med kritik och gör den konstruktiv. Det är upplyftande läsning.

Pol. Mag. Nina Nyman on viime kesänä valmistunut naistutkimuksen maisteri Abo Akademista. Hänen gradunsa käsittelee tatuoidut naiset ja tuottava halu.
ninnyman@abo.fi